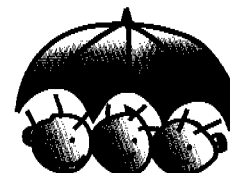

KOMM. OG REG. DEP
06 FEB 2006
05/3280-226
661.0
AVD. KO/KØ IHER

PRIVATE BARNEHAGERS
LANDSFORBUND

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Org. nr.: 970 954 309
PB 23 Stormya, 8088 Bodø
Telefon 75 54 16 90
Telefaks 75 54 16 91
espen.rokkan@pbl.no

Att:

Bodø, 1. februar 2006

Høring – NOU 1005: 18 Fordeling, forenkling, forbedring – Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner

Inntektssystemet og barnehagesektoren

Fritt brukervalg

Økonomisk likebehandling av barn i godkjente barnehager, uavhengig av hvem som eier barnehagen, har vært PBL sitt hovedmål siden etableringen av organisasjonen for over 10 år siden. Man kan dermed også si at organisasjonen har kjempet for fritt brukervalg like lenge. PBL som organisasjon vil hevde at fritt brukervalg burde være en selvfølge. Vi opplever imidlertid store utfordring i barnehagepolitikken, og i mange tilfeller er disse knyttet til finansieringssystemet man opererer innenfor. På grunn av forskjellig nivå på offentlige tilskudd til private vs. kommunale barnehager er konkurransen vridd. Brukervalgene uthules dermed, og er således ikke reell.

For PBL er det viktig at man i prosessen ved utforming av et nytt og forbedret inntektssystem erkjenner og tar hensyn til at det i dag ikke er reell økonomisk likeverdig behandling av barn uavhengig av hvilken barnehage det går i. Fra barnehagenes og brukernes ståsted oppleves ikke brukervalgene som "fritt", og en klassifisering av barnehager under pkt. 3 i graderingen av valgfrihet i kap. 17.3 er slik PBL opplever det noe misvisende. PBL mener også at det er viktig i utformingen av et nytt og forbedret inntektssystem at man tar hensyn til grunnleggende regler for bruk av offentlige midler i sektorer med konkurranse, jf. blant annet EØS-avtalens art. 61 om "State aid".

Finansiering av barnehagesektoren

PBL er uenig i at et fritt brukervalg i sektoren er best kombinert med en rammefinansieringsmodell i bunn. Våre 1570 medlemsbarnehager har mange års erfaring fra 226 kommuner når det gjelder hvordan de fleste kommunene mangler vilje til å praktisere og legge til rette for fritt brukervalg, herunder sikre private barnehager likeverdige rammebetingelser. Manglene i rammefinansiering som finansieringssystem for barnehagesektoren ble, slik PBL ser det, også godt dokumentert i utprøvingen man gjorde inntil 2003 i 20 rammeforsøkskommuner. Praktisering av økonomisk likeverdig behandling og fordeling av skjønnsmidler de sist årene har heller ikke beroliget oss.

Barnehagesektoren er spesiell. Som den eneste sektor som produserer det som primært er et offentlig finansiert tjenestetilbud, har barnehagesektoren et veldig høyt innslag av private aktører. Per 1. september 2005 produserte private aktører tilbud til ca 101 000 barn, mens det offentlige produserer tilbud til ca 114 000. Antallet private barnehager utgjorde ved årsskiftet 2004/2005 cirka 54 % av alle barnehager i Norge. Private barnehager er kanskje de eneste aktørene med lang og relevant erfaringsbakgrunn rundt det å være alternativ leverandør av en offentlig finansiert tjeneste i konkurranse med kommunene. Disse aktørenes momenter bør det dermed tas hensyn til når inntektssystemet og finansieringen av barnehagesektoren vurderes på nytt. Ved finansiering overfor markeder med konkurranse mellom offentlige og private aktører, er vilkårene for tildeling av midler/forbudet mot ulovlig offentlig støtte av enkeltaktører så fundamentale at den eneste virkelig effektive måte å utmåle tilskudd på er gjennom enhetsprising, og da typisk i kombinasjon med minstekrav til innholdet i tjenestene som alle aktørene må forholde seg til.

Lokaldemokrati og lokalt selvstyre

En vesentlig ulempe med lokalt finansieringsansvar er at det kan bli et misforhold mellom inntektssystemets grunnlagsberegninger for overføringer mellom stat og kommuner, og hva kommunene faktisk velger å bruke på barnehager. Dette kan, slik PBL ser det, føre til at kommunene velger å "ofre" pris og kvalitet i barnehager for å kunne disponere pengene til andre formål. Siste eksemplet på listen over slike erfaringer gjelder finansiering av skolefritidsordningene.

Fordi gruppen mennesker som benytter seg av barnehageplasser sjeldent vil være en stor nok pressgruppe til å nå frem på bekostning av andre gode tiltak kommunene velger å prioritere, er man nødt til å sette minstestandarder som kommunene må forholde seg til.

Når det gjøres vil kommunenes muligheter til å påvirke bruken av midler til sektoren bli så små at reelt lokalt selvstyre oppleves som en illusjon. Det må da være bedre for så vel kommunene, som kundene og bransjen, at man lokalt bruker tid på forhold man saker man kan påvirke, og at barnehagene får en stabilitet og forutsigbarhet rundt driftsfinansieringen som gir et best mulig grunnlag for tjenester av god kvalitet gjennom statlige stykkpriser.

Et annet vesentlig argument som PBL mener bør vektlegges i større grad, er at kommunen som en stor barnehageaktør i mange kommuner slipper en uheldig dobbeltrolle ved å både være produsent og ansvarlig for gjennomføring av reell økonomisk likeverdig behandling på

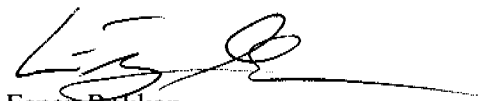
en transparent måte. Våre medlemmer lever med kommunenes dobbeltrolle i det daglige liv, og opplever den ofte som problematisk.

Ut fra overstående er PBL kort oppsummert helt uenig i at rammestyringsmodellen egner seg til å håndtere gode, forbrukervennlige, frie brukervalg i barnehagesektoren. Lokaldemokrati og lokalt selvstyre har slik PBL ser det blitt for mye vektlagt i utredningen.

I utformingen av det nye systemet bør man, dersom det virkelig skal medføre fordeling, forenkling og forbedring, legge vekt på hensynet til at brukerne faktisk får dekket sitt behov samt sikre effektiv bruk av offentlige ressurser.

I reformer og vedtak som så langt er gjennomført med direkte statlig øremerket finansiering er finansieringsformen valgt nettopp fordi man ønsker resultater for brukerne. Dette mener PBL det er viktig å huske i prinsippdiskusjoner rundt finansieringsformer, rammevilkår og frie brukervalg.

Med vennlig hilsen
Private Barnehagers Landsforbund

Espen Røkke
advokat